

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2023, sp. zn. 27 Cdo 3737/2021, ECLI:CZ:NS:2023:27.CDO.3737.2021.1

Číslo: 4/2024

Právní věta:

I. Ujednání stanov spolku, která by uvnitř spolku na jedné straně zřizovala rozhodčí komisi, a na druhé straně stanovila, že rozhodnutí rozhodčí komise nepodléhají přezkumu v řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí (ve smyslu § 31 až § 35 zákona č. 216/1994 Sb. ve znění pozdějších předpisů), odporují donucujícím ustanovením zákona.

II. Úprava § 89 z. ř. s. umožňující upustit od nařízení jednání se uplatní toliko v řízení před soudem prvního stupně, nikoli v řízení odvolacím.

III. Členství v rozhodčí komisi spolku je neslučitelné s výkonem funkce soudce.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.03.2023

Spisová značka: 27 Cdo 3737/2021

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Rozhodčí řízení, Soudci, Spolek (o. z.) [Korporace (o. z.)], Stanovy

Předpisy: § 14 odst. 1 o. s. ř.

§ 265 o. z.

§ 266 o. z.

§ 267 o. z.

§ 27 zákona č. 216/1994 Sb.

§ 28 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb.

§ 40e zákona č. 216/1994 Sb.

§ 80 odst. 5 písm. b) zákona č. 6/2002 Sb.

§ 89 zákona č. 292/2013 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání navrhovatele zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 2021, sp. zn. 6 Cmo 325/2020, jakož i usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2020, sp. zn. 73 Cm

I.
Dosavadní průběh řízení

a) Návrh na zahájení řízení

1. Navrhovatel se návrhem na zahájení řízení doručeným soudem prvního stupně 9. 9. 2019 domáhá vyslovení neplatnosti rozhodčího nálezu odvolacího senátu Sboru rozhodců (dále též jen „Sbor rozhodců“) Fotbalové asociace České republiky (dále jen „spolek“ nebo „asociace“) ze dne 10. 4. 2019, který byl vydán v řízení vedeném u Sboru rozhodců pod sp. zn. SR/15/18 (dále též jen „rozhodčí nález“).

2. Důvodem neplatnosti rozhodčího nálezu je podle navrhovatele:

- 1) skutečnost, že odvolací senát Sboru rozhodců rozhodoval „mimo rámec (...) působnosti“ upravený ve stanovách spolku, a
- 2) to, že se rozhodování odvolacího senátu Sboru rozhodců účastnil rozhodce, který byl podjatý.

b) Řízení před soudem prvního stupně

3. Městský soud v Praze usnesením ze dne 21. 5. 2020, č. j. 73 Cm 155/2019-65, návrh na zahájení řízení zamítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

4. Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

- 1) Navrhovatel je členem spolku.
- 2) Navrhovatel se žalobou doručenou Sboru rozhodců 6. 6. 2018 (jako člen spolku) domáhal, aby Sbor rozhodců uložil společnosti O. R. a. s. v likvidaci, (dále jen „fotbalový klub“), povinnost zaplatit navrhovateli 290.400 Kč s příslušenstvím. Tato částka měla být podle tvrzení navrhovatele úplatou „z titulu smlouvy o spolupráci při výkonu trenérské činnosti“ ze dne 1. 7. 2017 za to, že „vykonával (...) funkci trenéra mužstva FK O., a. s.“
- 3) Rozhodčím nálezem ze dne 2. 10. 2018, sp. zn. 15/18, Sbor rozhodců fotbalovému klubu uložil, aby navrhovateli zaplatil 290.400 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a náklady řízení (výrok II.).
- 4) K odvolání fotbalového klubu odvolací senát Sboru rozhodců rozhodčím nálezem ze dne 10. 4. 2019, sp. zn. SR/15/18, zrušil „prvostupňový rozhodčí nález“ (první výrok), „v plném rozsahu“ zamítl žalobu navrhovatele (druhý výrok) a uložil navrhovateli, aby fotbalovému klubu zaplatil náklady řízení (třetí výrok).
- 5) Odvolací senát Sboru rozhodců vyhodnotil jako důvodnou kompenzační námitku fotbalového klubu, který v řízení uplatnil vůči navrhovateli svůj nárok na náhradu škody ve výši 4.244.170 Kč. Škodu měl navrhovatel fotbalovému klubu způsobit tím, že jako člen představenstva fotbalového klubu nejednal s péčí řádného hospodáře.
- 6) Předsedou odvolacího senátu Sboru rozhodců byl JUDr. V. H., Ph.D., MBA (dále jen „předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců“).

- 7) Předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců působil v letech 2005 až 2015 v advokátní kanceláři G. & C., s. r. o. (dále jen „advokátní kancelář“).
- 8) Od roku 2016 s advokátní kanceláří spolupracoval i Mgr. J. K., který před odvolacím senátem Sboru rozhodců zastupoval fotbalový klub (dále jen „zástupce fotbalového klubu“).
- 9) V odst. 1.1 rozhodčího nálezu odvolací senát Sboru rozhodců uvedl, že pravomoc a příslušnost Sboru rozhodců je založena stanovami spolku s tím, že povinnost se této pravomoci podřídit je stanovena všem členům spolku a že „porušení této povinnosti je disciplinárním proviněním“.
- 10) V odst. 1.2 rozhodčího nálezu odvolací senát Sboru rozhodců uvedl, že „zahájené řízení nemá charakter rozhodčího řízení podle zákona č. 216/1994 Sb., a rozhodnutí (rozhodčí nález), které je v něm vydáváno, nemá charakter exekučního titulu.“
- 11) Podle čl. 17 odst. 7 stanov spolku asociace vytváří mimo rámec svých orgánů též Sbor rozhodců, kteří jsou v souladu s těmito stanovami a procesním řádem povoláni rozhodovat v rozhodčím řízení spory mezi členy asociace (a) z písemných smluv mezi (aa) členskými kluby a hráči, jde-li o profesionální smlouvy registrované asociací, (bb) členskými kluby a trenéry, (cc) členskými kluby v záležitostech týkajících se přestupů a hostování hráčů, pokud nestanoví něco jiného předpis vydaný na základě těchto stanov, (dd) registrovanými zprostředkovateli a hráči, jde-li o smlouvy evidované asociací, (ee) registrovanými zprostředkovateli a členskými kluby, jde-li o smlouvy evidované asociací; (b) týkající se nad rámec smluvních vztahů podle písmena a) placení stanoveného odstupného a tréninkových kompenzací.
- 12) Podle čl. 26 odst. 6 stanov spolku rozhodci Sboru rozhodců rozhodují v rozhodčím řízení v prvním stupni podle procesního řádu buď jediným rozhodcem, anebo ve tříčlenném rozhodčím senátu, který je pro každý spor ustavován tak, že a) každý z účastníků sporu jmenuje z řad Sboru rozhodců jednoho člena rozhodčího senátu, ledaže jej podle procesního řádu jmenuje předseda nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců; b) členové rozhodčího senátu podle písmena a) zvolí z řad Sboru rozhodců předsedu rozhodčího senátu, a pokud se na jeho osobě ve lhůtě stanovené procesním řádem neshodnou, jmenuje předsedu rozhodčího senátu z řad Sboru rozhodců předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců.
- 13) Podle čl. 7 odst. 7 stanov spolku rozhodnutí rozhodce nebo rozhodčího senátu podle odstavce 6 musí být a) vyhlášeno při ústním jednání, ledaže se takové jednání v souladu s procesním řádem nekoná; b) vyhotoveno, včetně odůvodnění, v písemné formě a doručeno účastníkům sporu, nestanoví-li procesní řád něco jiného.
- 14) Podle čl. 7 odst. 8 stanov spolku nevyplývá-li z procesního řádu něco jiného, lze proti rozhodnutí podle odstavce 7 podat ve lhůtě 21 dnů od jeho doručení, odvolání, o kterém rozhodují rozhodci Sboru rozhodců ve druhém stupni podle procesního řádu v pětičlenném odvolacím rozhodčím senátu, který je pro každé odvolací řízení ustavován tak, že a) každý z účastníků sporu jmenuje z řad Sboru rozhodců, kteří se v dané věci nezúčastnili řízení v prvním stupni, dva členy odvolacího rozhodčího senátu, ledaže takovéto členy rozhodčího senátu jmenuje podle procesního řádu předseda nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců; b) členové odvolacího rozhodčího senátu jmenovaní podle písmena a) zvolí z řad Sboru rozhodců, kteří se v dané věci nezúčastnili řízení v prvním stupni, předsedu rozhodčího senátu, a pokud se na jeho osobě ve lhůtě stanovené procesním řádem neshodnou, jmenuje takového předsedu rozhodčího senátu za shodných podmínek předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců.

15) Podle čl. 26 odst. 10 stanov spolku jsou rozhodnutí vynesena v rozhodčím řízení závazná pro všechny, jichž se týkají.

16) Podle čl. 26 odst. 11 stanov spolku jediný rozhodce a rozhodčí senát podle odstavce 6 ani odvolací rozhodčí senát podle odstavce 8 nejsou rozhodčími komisemi spolku a na jejich činnost se nevztahují ustanovení zvláštního zákona.

17) Podle čl. 26 odst. 12 stanov spolku podrobnosti rozhodčího řízení podle tohoto článku upravuje procesní řád.

18) Podle § 4 odst. 1 procesního řádu je z vykonávání úkonů řízení a z rozhodování v něm vyloučen ten člen orgánu rozhodujícího věc, u něhož pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se řízení přímo dotýká nebo k jejich zástupcům, je důvod pochybovat o jeho nepodjatosti.

19) Podle § 10 odst. 2 procesního řádu je pravomocné rozhodnutí současně též vykonatelné, nevyplývá-li z tohoto řádu něco jiného.

20) Podle § 42 odst. 1 procesního řádu se z hlediska věcné příslušnosti v souladu s ustanovením článku 17 odst. 7 stanov v rozhodčím řízení rozhodují spory mezi členy asociace a) z písemných smluv mezi aa) členskými kluby a hráči, jde-li o profesionální smlouvy registrované asociací, bb) členskými kluby a trenéry, cc) členskými kluby v záležitostech týkajících se přestupů a hostování hráčů, pokud nestanoví něco jiného předpis vydaný na základě stanov, dd) registrovanými zprostředkovateli a hráči, jde-li o smlouvy evidované asociací, ee) registrovanými zprostředkovateli a členskými kluby, jde-li o smlouvy evidované asociací; b) týkající se nad rámec smluvních vztahů podle písmena a) placení stanoveného odstupného a tréninkových kompenzací.

21) Podle § 42 odst. 3 procesního řádu z hlediska funkční příslušnosti spory podle odstavce 1 rozhoduje a) v prvním stupni podle ustanovení článku 26 odst. 6 stanov vždy buď jeden rozhodce, anebo tříčlenný rozhodčí senát b) ve druhém stupni podle ustanovení článku 26 odst. 8 stanov a § 62 až § 66 tohoto řádu pětičlenný rozhodčí senát.

22) Podle § 51 odst. 3 procesního řádu každý z účastníků je oprávněn vznést námitku podjatosti rozhodce podle odstavce 1, jestliže je pro to v souladu s tímto řádem důvod. Námitka podjatosti musí být vznesena nejpozději do zahájení prvního ústního jednání. K námitce podjatosti vznesené později se přihlédně jen tehdy, pokud k jejímu opožděnému vznesení vedly důvody zvláštního zřetele hodné, zejména jestliže okolnosti odůvodňující vyloučení rozhodce vyjdou najevo dodatečně.

23) Podle § 58 odst. 5 procesního řádu rozhodující orgán určí ve výroku rozhodnutí, jímž se účastníkům řízení ukládá povinnost k plnění, lhůtu pro toto plnění. Lhůta k plnění počíná běžet okamžikem právní moci rozhodnutí.

24) Podle § 59 odst. 3 písm. f) procesního řádu musí rozhodčí nález být vyhotoven písemně a musí obsahovat poučení o možnosti a způsobu podání odvolání a o možnosti výkonu rozhodnutí.

25) Podle § 62 odst. 1 procesního řádu účastník řízení může v souladu s tímto řádem napadnout rozhodnutí rozhodujícího orgánu vydané v rozhodčím řízení konaném podle ustanovení Hlavy VI, Dílu 2 tohoto řádu odvoláním.

26) Podle § 65 odst. 4 procesního řádu proti rozhodnutí odvolacího rozhodčího senátu podle

odstavce 1 není v rámci asociace přípustný žádný opravný prostředek.

27) Podle § 66 procesního řádu nesplní-li účastník řízení povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím vydaným v rámci rozhodčího řízení ve věci samé, předseda nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců nařídí na základě návrhu oprávněného účastníka výkon rozhodnutí. Takto nepostupuje, pokud tomu brání pravomocné rozhodnutí soudu nebo vylučuje-li to povaha věci (první odstavec). Směřuje-li výkon rozhodnutí podle odstavce 1 proti členskému klubu, spočívá ve znemožnění přestupů hráčů do tohoto členského klubu a hostování v něm (třetí odstavec). Směřuje-li výkon rozhodnutí podle odst. 1 proti hráči, spočívá ve znemožnění přestupů tohoto hráče do jiných členských klubů a jeho hostování v nich (čtvrtý odstavec). Směřuje-li výkon rozhodnutí podle odstavce 1 proti trenérovi, spočívá ve vyslovení zákazu jeho působení v jakémkoli jiném členském klubu (pátý odstavec). Pokud výkon rozhodnutí uskutečňovaný podle ustanovení odstavců 3 až 5 nepovede ke splnění vymáhané povinnosti do 14 dnů ode dne, kdy byl podle těchto ustanovení nařízen, postoupí předseda nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců věc etické komisi k uložení trestu podle disciplinárního řádu za stálého uskutečňování výkonu rozhodnutí (osmý odstavec).

28) Předseda Sboru rozhodců nařídil rozhodnutím ze dne 4. 11. 2019, sp. zn. SR 15/18, výkon rozhodčího nálezu, a to tak, že se zakazuje působení navrhovatele „v jakémkoli jiném členském klubu s účinností od 4. 11. 2019“.

5. Na takto ustaveném základě soud prvního stupně nejprve uvedl, že rozhodčí nález není rozhodčím nálezem ve smyslu § 40e a násl. zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“ nebo „z. r. ř.“), neboť odvolací rozhodčí senát Sboru rozhodců není podle stanov spolku rozhodčí komisí ve smyslu § 265 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). K tomu odkázal na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 2. 2020, č. j. 6 Cmo 51/2020-41.

6. Soud konstatoval, že navrhovatel je členem spolku. Nález odvolacího senátu Sboru rozhodců je rozhodnutím spolku, proti němuž „není v rámci vnitřní struktury účastníka přípustný opravný prostředek.“, protože je namísto podrobit jej soudnímu přezkumu v režimu § 258 a násl. o. z. Soud dovodil, že návrh na zahájení řízení byl v projednávané věci podán před uplynutím tříměsíční lhůty ve smyslu § 259 o. z. Poté se zabýval oběma (navrhovatelem tvrzenými) důvody neplatnosti rozhodčího nálezu.

7. Ohledně navrhovatelem namítaného „překročení pravomoci“ dospěl soud k závěru, že tento důvod neplatnosti není „v posuzovaném případě dán.“ Pravomoc Sboru rozhodců se totiž určuje podle předmětu řízení, který je vymezen žalobou. V posuzovaném případě se navrhovatel domáhal toho, aby Sbor rozhodců uložil fotbalovému klubu povinnost zaplatit mu odměnu za výkon funkce trenéra. Jednalo se tedy o spor mezi „trenérem a klubem“. Proto byla pravomoc Sboru rozhodců založena čl. 17 odst. 7 písm. a) bod bb) stanov spolku, resp. § 42 odst. 1 písm. a) bod bb) procesního řádu.

8. Ke kompenzační námitce fotbalového klubu, který v řízení před Sborem rozhodců uplatnil vůči navrhovateli nárok na náhradu škody ve výši 4.244.170 Kč, soud prvního stupně uvedl, že je nutné rozlišovat mezi námitkou započtení a vzájemným návrhem. Námitka započtení je procesní obranou žalovaného, a proto se projednává v řízení, ve kterém byla vznesena. U vzájemného návrhu naopak platí, že jde „o žalobu podanou v rámci obrany, protože pro něj platí, že jej lze projednat v řízení, v jehož rámci byl vznesen jen, je-li soud, který toto řízení vede, k jeho projednání příslušný.“ V projednávané věci byla podle soudu kompenzační námitka fotbalového klubu obranou proti nároku navrhovatele. Proto o ní bylo možné rozhodnout v řízení, v němž „byla tato námitka započtení vznesena“.

9. Ve vztahu k druhému z (navrhovatelem tvrzených) důvodů neplatnosti rozhodčího nálezu soud dovodil, že důvod podjatosti předsedy odvolacího senátu Sboru rozhodců není „v posuzovaném případě dán.“

10. Skutečnost, že předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců a zástupce fotbalového klubu působili ve stejné advokátní kanceláři, nemůže podle soudu „sama o sobě vyvolat pochybnosti o podjatosti“ předsedy odvolacího senátu Sboru rozhodců. Je tomu tak proto, že předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců v této advokátní kanceláři nepůsobil déle než tři roky před tím, než byl povolán k výkonu funkce rozhodce odvolacího senátu Sboru rozhodců. Podle soudu totiž lze „tři roky (...) považovat za dostatečně dlouhou dobu na to, aby předchozí působení v advokátní kanceláři (...) samo o sobě nezaložilo pochybnosti o podjatosti.“ K tomu soud odkázal na „pravidla upravující střet zájmů v mezinárodní arbitráži vydaná Mezinárodní advokátní komorou“ a dodal, že zástupce fotbalového klubu „začal v advokátní kanceláři působit až poté, co v této advokátní kanceláři přestal působit“ předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců.

c) Odvolací řízení

11. K odvolání navrhovatele Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 28. 7. 2021, č. j. 6 Cmo 325/2020-88, potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

12. Odvolací soud toto usnesení vydal – s odkazem na § 89 ve spojení s § 1 odst. 3 zákona č. 293/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), a na § 214 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), aniž ve věci nařídil jednání. Senát Vrchního soudu v Praze, který toto usnesení vydal, byl složen z předsedy F. Š. a soudců S. B. a J. H.

13. Odvolací soud nejprve (ve shodě se soudem prvního stupně) konstatoval, že na projednávanou věc nelze aplikovat zákon o rozhodčím řízení. Návrh byl „podán správně v souladu s § 258 a násl. o. z.“ K tomu dodal, že přihlíží k autonomii vůle orgánů spolku a k nutnosti zvažovat proporcionalitu zásahu státu do spolkového života samosprávné právnické osoby. K revizi rozhodnutí orgánu spolku lze proto přikročit „pouze za situace extrémního vybočení orgánů spolku při jeho rozhodování z mezí logických úvah a přiměřeně aplikovaných obecných pravidel férovosti řízení, dokazování a hodnocení důkazů upravených v civilních předpisech.“

14. Ve vztahu ke „sporu o možnost zápočtu proti navrhovatelem uplatněné pohledávce“ odvolací soud považoval „za správné, férové, logické a v souladu stanovami FAČR a s dobrými mravy“, že navrhovateli odvolací senát Sboru rozhodců nepřiznal nárok uplatněný vůči fotbalovému klubu. Podle odvolacího soudu není postup odvolacího senátu Sboru rozhodců, který (s odkazem na pohledávku fotbalového klubu) zamítl žalobu navrhovatele, „v rozporu se zákonem a se stanovami FAČR.“ Sbor rozhodců si totiž mohl jako „orgán nikoliv soudní a nikoliv rozhodčí (...) na základě dokazování (...) předběžně vyřešit i otázku, ohledně níž by v případě jejího samostatného řešení nebyl v souladu s vlastním procesním předpisem příslušný.“ K tomu odvolací soud dodal, že „závěry orgánu uvedeného specifického spolku působí pouze dovnitř spolku“, neboť „tyto závěry nejsou vykonatelné v rámci zákony upraveného výkonu rozhodnutí a nepředstavují překážku pro soudní řízení.“

15. Odvolací soud konečně uzavřel, že nemůže obstát ani druhý z navrhovatelem tvrzených důvodů neplatnosti rozhodčího nálezu. Je tomu tak proto, že „nemůže společné působení dvou advokátů v jedné advokátní kanceláři natrvalo vyloučit účast jednoho z bývalých společných advokátů z rozhodování případů v rámci uvedeného orgánu spolku v případě, že druhý bývalý společný advokát zastupuje některou stranu v řízení před orgánem spolku.“ Nato se odvolací soud ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, podle něhož „představuje více než tříletá doba, jež uplynula od odchodu

jednoho z dvojice advokátů z bývalé společné advokátní kanceláře, dostatečný odstup umožňující nestranně rozhodovat.“

II. Dovolání a vyjádření k němu

16. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř., maje za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, zda:

1) je orgán spolku „oprávněn“ předběžně vyřešit i otázku, ohledně které by v případě jejího samostatného řešení nebyl podle vlastních procesních pravidel příslušný (která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena),

2) může vyvolávat důvodné pochybnosti o nepodjatosti rozhodce, působil-li coby advokát po delší dobu ve stejné advokátní kanceláři jako zástupce žalovaného v rozhodčím řízení (při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu).

17. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

18. Ve vztahu k první z dovolacích otázek dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně posoudil, z jakého právního důvodu uplatnil fotbalový klub před Sborem rozhodců svůj nárok. Podle dovolatele je třeba rozlišovat „spory ze vztahu klub-trenér“ a spory ze vztahu „obchodní společnost - člen statutárního orgánu“. Dovolatel se žalobou domáhal zaplacení odměny za trenérskou činnost. Jednalo se tedy o vztah „klub-trenér“. Fotbalový klub však vystavěl svoji obranu na tvrzení, že proti nároku dovolatele započítává pohledávku na náhradu škody. Přitom se mělo jednat o škodu, kterou měl fotbalovému klubu dovolatel způsobit tím, že při výkonu funkce člena představenstva fotbalového klubu nejednal s péčí řádného hospodáře. V tomto případě šlo tedy o vztah „obchodní společnost - člen statutárního orgánu“. Podle čl. 17 odst. 7 stanov, resp. § 42 odst. 1 procesního řádu je Sbor rozhodců oprávněn rozhodovat pouze spory, které úzce souvisí se sportovním (fotbalovým) prostředím; jiné věci není Sbor rozhodců oprávněn řešit. Dovolatel tak uzavírá, že odvolací soud pochybil, jestliže dospěl k závěru, že Sbor rozhodců „byl oprávněn (...) rozhodnout i o námitce“ fotbalového klubu „spočívající v pohledávce obchodněprávní povahy plynoucí ze vztahu obchodní společnost - člen statutárního orgánu“.

19. Odvolacímu soudu vytýká dovolatel také, že řízení před odvolacím senátem Sboru rozhodců posuzoval podle procesních pravidel, podle kterých probíhá občanské soudní řízení. Odvolací soud totiž sice (na jedné straně) –správně konstatoval, že řízení před Sborem rozhodců není rozhodčím řízením ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, potom však (na druhé straně) připustil aplikaci pravidel občanského soudního řádu o protinávru a procesní obraně. Procesní řád přitom žádná obdobná pravidla neupravuje.

20. Podle dovolatele argumentace odvolacího soudu trpí i logickým rozporem. Odvolací soud na jedné straně dovozuje pravomoc Sboru rozhodců rozhodovat o nároku fotbalového klubu, který má „obchodněprávní povahu“. Na druhé straně však vylučuje pravomoc Sboru rozhodců o tomto nároku rozhodovat, pokud by se jednalo o vzájemný návrh. To navíc za situace, kdy sám odvolací soud zdůrazňuje, že závěry Sboru rozhodců „působí pouze dovnitř spolku“. Tyto závěry podle mínění dovolatele nemohou obstát vedle sebe. Nadto nelze přehlédnout, že fotbalový klub v řízení před Sborem rozhodců uvedl, že mu dovolatel měl způsobit škodu ve výši přesahující 4.000.000 Kč, a tak v řízení uplatnil protinávrh (nikoli jen kompenzační námitku).

21. Ve vztahu ke druhé z dovolacích otázek dovolatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. [23 Cdo 3150/2012](#) (uveřejněný pod číslem 29/2015 Sb. rozh. obč.), podle kterého důvodné pochybnosti o poměru rozhodce z řad advokátů k jinému advokátovi zastupujícímu účastníka rozhodčího řízení může vyvolat dlouhodobá spolupráce, mající povahu určité ekonomické závislosti, např. spolupráce ve společné advokátní kanceláři.

22. Předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců byl podle dovolatele společníkem advokátní kanceláře v období od 31. 12. 2005 do 1. 1. 2011. Od 1. 1. 2011 do 1. 7. 2015 pak byl jednatelem advokátní kanceláře. Zástupce fotbalového klubu dlouhodobě působil v advokátní kanceláři, 1. 7. 2013 se stal jejím jednatelem a od 23. 6. 2014 i jejím společníkem. Přinejmenším v časovém období od 31. 12. 2005 do 1. 7. 2015 tedy předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců a zástupce fotbalového klubu působili společně v advokátní kanceláři. Předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců přitom nebyl vyloučen z rozhodování přesto, že navrhovatel namítl jeho podjatost již v doplnění žaloby z 21. 11. 2019. K tomu dovolatel dodává, že předseda odvolacího senátu Sboru rozhodců jednal v rozporu s notifikační povinností uloženou rozhodcům podle § 51 odst. 1 procesního řádu.

23. Dovolatel dále namítá, že i v řízení před soudy bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, a to hned ze tří důvodů.

24. Ve věci podle dovolatele rozhodoval vyloučený soudce. S. B. totiž působil několik let jako předseda arbitrážní komise spolku a také jako člen jeho legislativní rady. Jmenovaný si navíc podle zjištění tisku nechal od spolku zaplatit v roce 2016 zájezd do Francie na utkání mistrovství Evropy ve fotbale v hodnotě více než 120.000 Kč. Podle dovolatele tak lze pochybovat o nepodjatosti soudce S. B., k čemuž odkazuje na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2014, sp. zn. [30 Nd 313/2014](#).

25. Dovolatel dále uvádí, že ustanovení § 89 z. ř. s. se - podle jeho názoru - prosadí pouze v řízení před soudem prvního stupně. Dovolatel přitom upozorňuje, že pro rozhodnutí bez jednání nebyly v odvolacím řízení splněny předpoklady stanovené § 214 odst. 2 a 3 o. s. ř., k čemuž dodává, že „odvolací soud činil skutková zjištění z doložených listin tvořících obsah spisu“, a tak byl povinen jednání nařídit i podle § 89 z. ř. s. Jestliže tedy odvolací soud rozhodl ve věci samé bez jednání, aniž byly splněny předpoklady § 214 odst. 2 a 3 o. s. ř., bylo porušeno právo dovolatele na spravedlivý proces, neboť mu odvolací soud nesprávným postupem odňal možnost jednat před soudem.

26. Dovolatel konečně namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu je nepřezkoumatelné, neboť odvolací soud se nijak nevypořádal s jeho výtkami směřujícími proti vadám řízení před soudem prvního stupně, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Soud prvního stupně dovolateli nezaslal vyjádření účastníka k podanému návrhu před nařízením jednání ve věci samé. Dovolatel se tak nemohl seznámit s vyjádřením účastníka a připravit si adekvátní procesní obranu. Soud prvního stupně podle dovolatele dále pochybil, nepřihlédl-li při rozhodování k tomu, že si rozhodčí senát Sboru rozhodců v prvním stupni ani odvolací senát Sboru rozhodců nevyžádal účetnictví fotbalového klubu.

III.

Přípustnost dovolání

27. Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou a splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.; dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

28. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení první z dovolacích otázek, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

a) Použité právní předpisy

29. Podle § 265 o. z. je-li zřízena rozhodčí komise, rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami; neurčí-li stanovy působnost rozhodčí komise, rozhoduje spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku.

30. Podle § 266 o. z. neurčí-li stanovy jinak, má rozhodčí komise tři členy, které volí a odvolává členská schůze nebo shromáždění členů spolku (první odstavec). Členem rozhodčí komise může být jen bezúhonná zletilá a plně svéprávná osoba, která ve spolku nepůsobí jako člen statutárního orgánu nebo kontrolní komise. Nenavrhl-li nikdo vyslovení neplatnosti volby člena rozhodčí komise pro nedostatek bezúhonnosti, platí s výhradou změny okolností, že byla zvolena bezúhonná osoba (druhý odstavec). Z činnosti rozhodčí komise je vyloučen její člen, jemuž okolnosti případu brání nebo by mohly bránit rozhodovat nepodjatě (třetí odstavec).

31. Podle § 267 o. z. řízení před rozhodčí komisí upravuje jiný právní předpis.

32. Podle § 27 z. r. ř. se strany mohou dohodnout v rozhodčí smlouvě, že rozhodčí nález může být k žádosti některé z nich nebo obou přezkoumán jinými rozhodci. Nestanoví-li rozhodčí smlouva jinak, musí být žádost o přezkoumání zaslána druhé straně do 30 dnů ode dne, kdy byl straně žádající o přezkoumání doručen rozhodčí nález. Přezkoumání rozhodčího nálezu je součástí rozhodčího řízení a platí o něm ustanovení tohoto zákona.

33. Podle § 28 odst. 2 z. r. ř. rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.

34. Podle § 40e z. r. ř. se tohoto zákona použije i na rozhodování sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy v řízení před rozhodčí komisí spolku podle občanského zákoníku, ledaže je v této části stanoveno jinak. Na rozhodování před komisí se nepoužijí ustanovení o stálých rozhodčích soudech.

b) Právní posouzení věci

35. Právní regulace spolků je vystavěna na respektu k ústavně zaručenému právu se svobodně sdružovat (čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Již jen proto je spolkům ponechána relativně velká míra autonomie, která se projevuje i značnou variabilitou vnitřního uspořádání orgánů spolku. Kromě obligatorně zřizovaných orgánů je tedy spolkům (resp. příslušným orgánům spolků) zásadně ponecháno na vůli, jak svoji vnitřní organizační strukturu uspořádají.

36. Jedním z fakultativně zřizovaných orgánů, jehož existenci zákonodárce výslovně předvídal, je rozhodčí komise (§ 265–267 o. z.). Její specifické postavení je přitom dáno tím, že rozhodnutí tohoto orgánu má účinky pravomocného soudního rozhodnutí – je pro účastníky řízení závazné (§ 159a odst. 1 o. s. ř.) a nezměnitelné (§ 159a odst. 4 o. s. ř.) – a dále i tím, že je soudně vykonatelné (§ 28 odst. 2 z. r. ř. ve spojení s § 40e z. r. ř. a § 267 o. z.). V tomto kontextu tak lze konstatovat, že řízení před rozhodčí komisí spolku je jedním z „druhů“ rozhodčího řízení, čemuž odpovídá i systematika právní úpravy (§ 267 o. z.). Vady rozhodnutí rozhodčí komise se proto nepřezkoumávají v režimu § 258 a násl. o. z. (jako je tomu u rozhodnutí jiných orgánů spolku), nýbrž – jak se podává z § 267 o. z. ve spojení s § 40e z. r. ř. – v řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí ve smyslu § 31–35 z. r. ř.

37. Ačkoli je spolkům - jak bylo řečeno výše - ponechána relativně velká míra autonomie, která se projevuje i značnou variabilitou uspořádání jejich orgánů, je namísto doplnit, že ani tato autonomie není bezbřehá. Jsou-li rozhodnutí rozhodčí komise (na jedné straně) přiznány účinky pravomocného soudního rozhodnutí a je-li rozhodnutí rozhodčí komise soudně vykonatelné, potom tyto vlastnosti musí být (na druhé straně) doprovázeny možností soudního přezkumu rozhodnutí rozhodčí komise v režimu § 31-35 z. r. ř. Obě tyto vlastnosti, které rozhodování rozhodčí komise má, od sebe nelze oddělit.

38. Pokud by totiž rozhodnutí rozhodčí komise byly přiznány účinky pravomocného soudního rozhodnutí (závaznost a nezměnitelnost), ovšem s tím, že by bylo možné ujednáním zakladatelského právního jednání spolku vyčlenit přezkum takových rozhodnutí mimo režim řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí (podle § 31-35 z. r. ř.), zakládala by se tím „dvojkolejnost“ procesu přezkumu rozhodnutí rozhodčí komise. Pro dvojí režim přezkumu rozhodnutí rozhodčí komise nelze najít žádný rozumný důvod ani z hodnotového hlediska. Je-li totiž řízení před rozhodčí komisí spolku jedním z „druhů“ rozhodčího řízení, potom by odlišný standard přezkumu rozhodnutí rozhodčí komise zakládal nedůvodnou nerovnost v tom smyslu, že by bylo stejné zákonem upraveno libovolně rozdílně (k tomu v obecné rovině například náleží Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2003, sp. zn. [Pl. ÚS 11/02](#), uveřejněný pod číslem 198/2003 Sb.).

39. Proto, zřídí-li stanovy spolku orgán, který má rozhodovat o majetkových sporech (ve smyslu § 2 odst. 1 z. r. ř.) náležejících do spolkové samosprávy s tím, že rozhodnutí takto zřízeného orgánu je pro účastníky řízení závazné a nezměnitelné (tj. má účinky pravomocného rozhodnutí), musí přezkum rozhodnutí tohoto orgánu podléhat režimu řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí (podle § 31-35 z. r. ř.). Ujednání stanov, která by uvnitř spolku na jedné straně zřizovala rozhodčí komisi, aby na druhé straně stanovila, že rozhodnutí rozhodčí komise nepodléhají přezkumu v režimu § 31-35 z. r. ř., odporují donucujícím ustanovením zákona.

40. Lze tedy uzavřít, že ustanovení § 267 o. z. je normou, od níž se ujednáním stran, resp. zakladatelským právním jednáním spolku, nelze odchýlit.

c) Aplikace výše uvedených (obecných) závěrů v projednávané věci

41. V poměrech projednávané věci vycházel odvolací soud z toho, že „závěry orgánu uvedeného specifického spolku působí pouze dovnitř spolku“ a že „tyto závěry nejsou vykonatelné v rámci zákony upraveného výkonu rozhodnutí a nepředstavují překážku pro soudní řízení.“

42. Odvolací soud však přehlédl, že Sbor rozhodců má podle stanov asociace a procesního řádu (čl. 17 odst. 7 stanov, resp. § 42 odst. 1 procesního řádu) rozhodovat o majetkových sporech náležejících do spolkové samosprávy. Přitom rozhodnutí vynesená v rozhodčím řízení jsou závazná pro všechny, jichž se týkají (čl. 26 odst. 10 stanov). Současně mohou být předmětem výkonu (podle § 66 odst. 3 až 5 procesního řádu) s tím, že pokud výkon rozhodnutí nepovede ke splnění vymáhané povinnosti, věc se postoupí etické komisi k uložení trestu podle disciplinárního řádu (§ 66 odst. 8 procesního řádu). Za těchto okolností tedy Sbor rozhodců po materiální stránce je (musí být) rozhodčí komisí ve smyslu § 265 o. z., což nemůže nijak zvrátit ani opačná deklarace čl. 26 odst. 11 stanov.

43. Určuje-li čl. 26 odst. 11 stanov, že rozhodnutí Sboru rozhodců nepodléhají přezkumu v režimu § 31-35 z. r. ř., jde o ujednání zakladatelského právního jednání, které odporuje donucujícím ustanovením zákona. Takové ujednání stanov není s to vyvolat zamýšlené právní účinky.

44. Přijal-li tedy odvolací soud (ve shodě se soudem prvního stupně) za svou deklaraci stanov asociace a procesního řádu, podle nichž Sbor rozhodců není rozhodčí komisí ve smyslu § 265 o. z., a

přezkoumával-li platnost rozhodčího nálezu v režimu řízení podle § 258 a násl. o. z., je jeho právní posouzení této právní otázky nesprávné. V důsledku toho je pak nesprávný také způsob, jakým se soudy nižších stupňů vypořádaly nejen s navrhovatelem tvrzeným nedostatkem pravomoci Sboru rozhodců při rozhodování o pohledávce fotbalového klubu, ale i s tvrzenou podjatostí předsedy odvolacího senátu Sboru rozhodců.

45. V další fázi řízení bude úkolem soudů provést relevantní výklad stanov spolku, zejména posoudit právní následky toho, že stanovy asociace jsou ve výše vyloženém rozsahu v rozporu s donucujícím ustanovením zákona (§ 267 o. z.). Soudy se tedy budou zabývat tím, zda čl. 26 odst. 11 stanov lze oddělit od ostatního obsahu zbylých odstavců téhož článku (§ 576 o. z.) – tedy zda zamýšlené právní účinky nevyvolává pouze čl. 26 odst. 11 stanov, anebo celý čl. 26 stanov. Pokud by totiž zamýšlené právní účinky nevyvolával celý čl. 26 stanov spolku, potom by bez dalšího nevyvolávaly právní účinky ani „rozhodnutí“ Sboru rozhodců, k jehož zřízení a vymezení působnosti čl. 26 stanov směřoval (jestliže by Sbor rozhodců neměl pravomoc rozhodovat ve věcech vymezených čl. 26 stanov, potom by se na jeho rozhodnutí přijatá v těchto věcech podle § 245 o. z. hledělo, jako by nebyla přijata).

46. Teprve dojde-li soud k závěru, že Sbor rozhodců byl stanovami spolku platně zřízen jako rozhodčí komise, bude se zabývat tvrzenými důvody neplatnosti rozhodčího nálezu s tím, že zváží, zda v projednávané věci nelze návrh na zahájení řízení posoudit – podle obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) – jako návrh na zrušení rozhodčího nálezu ve smyslu § 31 z. r. ř. (ve spojení s § 40e z. r. ř.).

47. Ve vztahu k jednotlivým (navrhovatelem tvrzeným) důvodům neplatnosti se soud případně neopomene vypořádat se závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. [23 Cdo 2016/2011](#) – jde-li o námitku navrhovatele, že odvolací senát Sboru rozhodců rozhodoval ohledně kompenzační námitky fotbalového klubu mimo rámec „působnosti“. A dále též se závěry rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. [23 Cdo 3150/2012](#) a ze dne 18. 11. 2020, sp. zn. [23 Cdo 1337/2019](#) (uveřejněných pod čísly 29/2015 a 90/2021 Sb. rozh. obč.) – jde-li o námitku navrhovatele, že se rozhodování odvolacího senátu Sboru rozhodců účastnil rozhodce, který byl podjatý. Soud přitom nepřehlédne též úpravu nepodjatosti členů rozhodčí komise v § 266 o. z.

d) Vada řízení, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci

48. Je-li dovolání přípustné, přihlíží Nejvyšší soud i k jiným vadám řízení, jež mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Takovou vadou řízení je i situace, kdy k projednání odvolání předseda senátu odvolacího soudu nenařídil jednání, ačkoli tak učinit měl (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. [29 Cdo 4190/2008](#), ze dne 30. 3. 2021, sp. zn. [27 Cdo 2515/2020](#), odst. 45, nebo ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. [27 Cdo 451/2020](#), odst. 60).

49. K projednání odvolání nařídí předseda senátu odvolacího soudu jednání (§ 214 odst. 1 o. s. ř.), nestanoví-li zákon jinak (§ 214 odst. 2 a 3 o. s. ř.). To platí i pro řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku (§ 1 odst. 3 z. ř. s.). Na uvedeném pravidle ničeho nemění ani úprava § 89 z. ř. s., neboť ta se uplatní toliko v řízení před soudem prvního stupně, nikoli v řízení odvolacím (v poměrech právní úpravy občanského soudního řízení účinné do 31. 12. 2013 obdobně srov. důvody usnesení [29 Cdo 4190/2008](#)).

50. Jestliže tedy předseda senátu odvolacího soudu v projednávané věci nenařídil jednání, aby odvolání projednal, aniž byly splněny podmínky, za nichž jednání není třeba nařizovat (§ 214 odst. 2 a 3 o. s. ř.), zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé. To platí tím spíše, jsou-li odvolacím důvodem, jako v projednávané věci (viz zejména č. l. 77 verte), námitky směřující k tomu, že soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním [§ 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.].

e) Vada uvedená v § 229 odst. 1 o. s. ř.

51. Je-li dovolání přípustné, přihlíží Nejvyšší soud (podle § 242 odst. 3 o. s. ř.) i k vadám uvedeným v § 229 odst. 1 o. s. ř.

52. Podle § 229 odst. 1 písm. e) o. s. ř. může žalobou pro zmatečnost účastník napadnout pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, kterým bylo řízení skončeno, jestliže rozhodoval vyloučený soudce nebo přísedící.

53. Podle § 14 odst. 1 o. s. ř. jsou soudci a přísedící vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.

54. Podle § 80 odst. 5 písm. b) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), je soudce povinen ve svém osobním životě svým chováním dbát o to, aby nenarušovalo důstojnost soudcovské funkce a neohrožovalo nebo nenarušovalo důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. Soudce zejména nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu, zastupovat účastníky soudního řízení nebo jako zmocněnec poškozeného nebo zúčastněné osoby v soudním nebo správním řízení, s výjimkou zákonného zastoupení a případů, v nichž půjde o zastupování dalšího účastníka řízení, v němž je účastníkem i sám soudce.

55. Nejvyšší soud předesílá, že rozhodnutí o vyloučení soudce podle ustanovení § 14 o. s. ř. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci; soudce lze vyloučit z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen ze zákonných důvodů, které mu brání věc projednat a rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

56. Předpokladem skutečného uplatnění zásady rovnosti účastníků v řízení a zajištění záruk správného a spravedlivého rozhodnutí orgánu moci soudní v demokratickém právním státě je, aby v řízení jednal a rozhodoval soudce nepodjatý, který není v žádném osobním vztahu k účastníkům a k jejich zástupcům a který není v žádném směru zainteresován na výsledku řízení. V souladu s tím zákon konstruuje jako důvody vyloučení soudce soudcův poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům.

57. Podle ustáleného výkladu podávaného soudní praxí (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2012, sen. zn. [29 NSČR 26/2012](#), uveřejněné pod číslem 85/2012 Sb. rozh. obč.) soudcův poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávání věci. Tak je tomu bezpochyby v případě, kdy by soudce sám byl účastníkem řízení, ať na straně žalobce či na straně žalovaného, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech (např. kdyby jinak mohl být vedlejším účastníkem). Poměrem k věci se také rozumí situace, kdy soudce získal o věci poznatky jiným způsobem než z dokazování při jednání (např. jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování), a v důsledku toho je jeho pohled na dokazování zjištěné skutkové okolnosti případu deformován jeho dalšími poznatky zjištěnými mimoprocesním způsobem. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům pak může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, jemuž na roveň může v konkrétním případě stát vztah přátelský, či naopak zjevně nepřátelský.

58. Vyloučení soudce zákon zakládá na existenci určitého důvodu, vymezeného takovými konkrétně označenými a zjištěnými skutečnostmi, v jejichž světle se jeví soudcova nepodjatost pochybnou. Vylučuje se tím subjektivní pohled na vyloučení soudce. K tomu, aby soudce byl vyloučen, nemohou postačovat pocity soudce nebo nadřízeného soudu o tom, zda lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti, nýbrž musí být zjištěn důvod, z něhož vyplývá, že lze pochybovat o soudcově nepodjatosti. Proto není

relevantní, zda (námitkou dotčený) soudce v konkrétní věci „se cítí či necítí podjatý“ nebo zda „spatřuje či nespatřuje důvod pochybovat o své nepodjatosti.“ Není zde relevantní ani subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti soudce, resp. takové hledisko (obsažené např. v účastníkem učiněné námitce podjatosti soudce) může být podnětem k jejímu zkoumání, nicméně rozhodování o této otázce se musí vždy dívat výlučně na základě objektivního hlediska.

59. Rovněž dosavadní judikatura Ústavního soudu k této otázce je taková, že podjatost nemůže být sice nikdy postavena zcela najisto, ovšem nelze vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, či ze subjektivních pocitů příslušného soudce, nýbrž i z právního rozboru objektivních skutečností, které k těmto pochybnostem vedou. Validním kritériem je proto tzv. jevová stránka věci. Za objektivní se tak nepovažuje to, jak se nestrannost soudce subjektivně jeví účastníkovi řízení, ale jaká je reálná existence objektivních okolností, které by mohly vést k pochybnostem, zda soudce disponuje určitým - nikoliv nezaujatým - vztahem k věci (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. [II. ÚS 105/01](#), nebo ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. [I. ÚS 371/04](#), nebo usnesení ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. [I. ÚS 371/04](#), a ze dne 7. 11. 2012, sp. zn. [II. ÚS 2663/12](#)). Důvod, jenž zakládá pochybnosti o soudcově nepodjatosti, tedy musí být dán objektivně.

60. Nejvyšší soud přitom již v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2014, sp. zn. [30 Nd 313/2014](#) (na nějž dovolatel přílehavě odkazuje), konstatoval, že má-li soudce (spolu)rozhodovat ve věci, která z pohledu posuzování té které relevantní (byť i v soudním sporu předběžné) otázky souvisí s jeho mimoprofesionální činností, v rámci které se takový soudce (spolu)účastnil či (opakovaně) spoluúčastní při rozhodování o právech a povinnostech fyzických či právnických osob s odkazem např. na přijaté interní předpisy (ne)podnikatelským subjektem, anebo při které zaujímá rozhodnutí (byť i „manažerského typu“) týkající se vnitřní či vnější sféry činnosti takového právního subjektu, jeho členů nebo třetích osob ve vztahu k tomuto subjektu, pak v takovém případě bude zpravidla naplněn důvod jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí předmětné věci, k jejímuž vyřízení byl podle platného rozvrhu práce soudu povolán.

61. Přitom je třeba podotknout, že s odkazem na tento závěr Nejvyšší soud vyloučil z projednávání a rozhodování dané věci soudce Vrchního soudu v Praze K. P., a sice právě proto, že v dané věci vystupoval jako vedlejší účastník na straně žalobců spolek, který je účastníkem řízení i v projednávané věci. K. P. přitom Nejvyšší soud vyloučil z projednávání a rozhodování věci proto, že působil jako bývalý člen odvolací a revizní komise spolku.

62. Vzhledem k obecně známému blízkému vztahu S. B. ke spolku je Nejvyšší soud přesvědčen, že v projednávané věci reálně existují objektivní okolnosti, které by mohly vést k pochybnostem, zda soudce (ne)disponuje určitým - nikoli nezaujatým - vztahem k jednomu z účastníků řízení. Skutečnost, že blízký vztah jmenovaného ke spolku trval i v době projednávání dovoláním napadeného rozhodnutí odvolacího soudu (a trvá dodnes), se přitom podává již jen z toho, že je S. B. stále uveden na webových stránkách asociace (viz <https://facr.fotbal.cz/osoby/osoba/32717>) jako předseda Arbitrážní komise SF FAČR a jako předseda Sboru rozhodců SFČR.

63. S. B. byl proto vyloučen z rozhodování a projednávání věci, a dovolateli tak lze přisvědčit, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu trpí i zmatečností vadou [ve smyslu § 229 odst. 1 písm. e) o. s. ř.].

64. K tomu má Nejvyšší soud za potřebné dodat, že členství v rozhodčí komisi spolku ve smyslu § 265-267 o. z. je podle jeho názoru neslučitelné s výkonem funkce soudce. Řízení před rozhodčí komisí spolku je totiž - jak bylo výše vyloženo - jedním z „druhů“ rozhodčího řízení. Soudce přitom podle výslovného znění § 80 odst. 5 písm. b) zákona o soudech a soudcích nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu, neboť je povinen ve svém osobním životě

svým chováním dbát o to, aby nenarušovalo důstojnost soudcovské funkce a neohrožovalo nebo nenarušovalo důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů.

65. Tento názor by se přitom prosadil také tehdy, kdyby soudy dospěly k závěru, že ustanovení zakladatelského právního jednání spolku, kterým měla být rozhodčí komise zřízena, nevyvolává zamýšlené právní účinky. Povinnost soudce stanovenou § 80 odst. 5 písm. b) zákona o soudech a soudcích je totiž zapotřebí vykládat tak, že nezahrnuje jen zákaz působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu, ale i zákaz vyvolávat v širší veřejnosti zdání, že tyto činnosti soudce vykonává (jakkoli se rozhodování ve skutečnosti účastnit nemusí či jakkoli mohou být „rozhodčí nálezy“ tělesa, které vyvolává dojem rozhodčího soudu, právně bezvýznamné). Již toto zdání širší veřejnosti je totiž způsobilé ohrozit či narušit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů.

f) Shrnutí

66. Jelikož právní posouzení první (a v důsledku toho ani druhé) z dovolacích otázek není správné (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl dovolatelem uplatněn právem) a řízení je zatíženo vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jakož i zmatečnostní vadou, Nejvyšší soud - aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) - zrušil usnesení odvolacího soudu a spolu s ním i usnesení soudu prvního stupně. Věc pak vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

67. Právní názor Nejvyššího soudu je pro odvolací soud i pro soud prvního stupně závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem, § 226 odst. 1 o. s. ř.).